

מדינת ישראל

ע"י פרקליטות המדינה

משרד המשפטים

רח' צלאח א-דין 29, ירושלים

טל': 02-6466465 ; פקס: 02-6468030

המערערת

- נ ג ד -

נתנאל בנימין

יליד 1996, ת"ז 315328930

ע"י ב"כ עו"ד עדי קידר ו/או עו"ד אלינור הרצקה

מרח' תובל 40, רמת גן

טל': 054-4567473, 03-7444434 ; פקס': 03-7697070

המשיב

הודעת ערעור

"התנהלותם של המשיבים והפורעים האחרים מערערת את הסדר הציבורי ותחושת הביטחון האישי של אזרחים ברחובה של עיר, ואף מלמדת על התנהלות מופקרת של רצון להטיל אימה ופחד. סופו של יום, התנהלות שכזו פוגעת במרקם היחסים העדין שבין האוכלוסייה בישראל על עדותיה ומכתימה ציבור שלם של תושבי הארץ אשר אין להם ולא כלום עם התנהלות בריונית שכזו – ומכאן, הצורך לנקוט במדיניות ענישה מרתיעה. כפי שכבר ציינתי במקרה אחר: "המסר העונשי שיש להשמיע באופן חד וברור הוא כי מעשים מעין אלו, הנעשים על רקע גזעני, הם מן החמורים שבדין ויש להוקיעם מכל וכל – בין אם מדובר בקורבן מהמגזר היהודי, ובין אם הקורבן משתייך למגזר הערבי [...]" (ע"פ 577/22 מדינת ישראל נ' אוחנינה, פסקה 10 [פורסם בנבו] (6.3.2022))." (ע"פ 4585/22 מדינת ישראל נ' ספואן אבואל ערדאת (נבו 25.07.2022)) [ההדגשות אינן במקור].

מוגש בזאת ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב (כבוד הרכב השופטים ג' רביד, ע' מאור ו-ש' מלמד) בתפ"ח 21-05-46801, מיום 15.1.24.

ערעור זה עוסק בערב של פרעות שהיה אחד האירועים החמורים ביותר בגל ההתפרעויות האלימות והגזעניות שהתחולל ברחבי הארץ על רקע המערכה הצבאית "שומר חומות". שיאו של הערב במעשה לינץ' שביצע המון משולהב כלפי אזרח תמים, סעיד מוסא (להלן: "נפגע העבירה"), בטיילת העיר בת ים – **רק בשל היותו ערבי**. המדובר בפוגרום אכזרי שהוביל להשלכות הרסניות על נפגע העבירה ובני משפחתו הסמוכים על שולחנו, שחייהם הוסטו ממסלולם עד ליום זה.

המשיב נטל חלק משמעותי באירועים אלו. הוא נהג באלימות ובאכזריות והיה גורם בולט ומשלהב. כתב האישום שבו הורשע מתאר ערב שבו פרק המשיב כל עול – בזז, התפרע ותקף, יחד עם המון מוסת, מתוך מניע גזעני. המשיב היה אף אחד הפורעים שתקפו באכזריות את נפגע העבירה בלינץ'. בתום הליך משפטי ממושך הורשע המשיב, בין היתר, בעבירת **מעשה טרור של ניסיון רצח** אשר העונש הקבוע בצדה הוא 25 שנים. בהכרעת הדין נקבע כי המשיב היה במעגל הפנימי של מי שתקפו את נפגע העבירה באכזריות, וזאת גם בעת שנפגע העבירה היה **שכוב על הקרקע ללא יכולת להתגונן**. בין היתר, תקף המשיב עצמו את נפגע העבירה בכ-10 מכות אגרופ בפניו, בעט בצווארו, ואף בחר לחזור, **לאחר שהורחק בידי אחרים**, כדי לתקוף שוב את נפגע העבירה שהיה שרוע חבול על הקרקע, ואז בעט בראשו וזרק על פניו בקבוק, **בכוונה לגרום למותו**.

בית המשפט גזר על המשיב 12.5 שנות מאסר.

המערערת סבורה כי עונש זה אינו הולם. המעשים שביצע הם מן החמורים שבדין ויש להוקיעם מכל וכל ולמצות את הדין עם מבצעייהם.

יצוין, כי לאחרונה עתרה המערערת להחמיר את עונשו של מי שהורשע, בין היתר, במעשה טרור של ניסיון לרצח במסגרת תפ"ח 55524-06-21, בגין לינץ' שביצעו אזרחים ערבים ישראלים ביהודי, בלב העיר עכו. שם, באירוע שנסיבותיו דומות ושלטענת המערערת חמור במידה דומה לזה שלפנינו, נגזרו על הנאשם **17 שנות מאסר בפועל**, עונש חמור באופן משמעותי מזה שהוטל על המשיב - ואף על פי כן סברה המערערת שיש להחמירו עוד החמרה ניכרת (להלן: **"עניין עבאס"**). ערעור המדינה בעניין זה תלוי ועומד (ע"פ 401/24)

רקע עובדתי

1. ביום 24.5.21 הוגש כתב אישום נגד המשיב ושני נאשמים נוספים המייחס להם עבירות שונות הקשורות בהתפרעות האלימה מושא כתב האישום. ביום 9.2.21 הוגש כתב אישום מתוקן כדי להפריד את משפטו של אחד הנאשמים בשל היותו קטין, וביום 8.5.22 הוגש כתב אישום מתוקן נוסף על דרך של הוספת עדים. בהמשך הוגשו כתבי אישום נוספים נגד עשרה מעורבים נוספים בפרשה.

2. לפי עובדות כתב האישום המתוקן, במהלך חודש מאי 2021 התקיימה מערכה צבאית בין מדינת ישראל לבין ארגון חמאס ברצועת עזה, אשר כונתה מבצע "שומר חומות", אשר במהלכה האוכלוסייה האזרחית במדינה הייתה נתונה תחת מתקפה של אלפי טילים. בה בעת התעורר גל התפרעויות אלימות ברחבי הארץ על רקע לאומני-גזעני, שכלל תקיפות של כוחות המשטרה והביטחון, ושל אזרחים יהודים וערבים.

3. ביום 12.5.21 החלה התארגנות, אשר פורסמה ברשתות החברתיות, שמטרתה הייתה לפגוע באזרחים ערבים ובעסקים בבעלות אזרחים ערבים בטיילת בעיר בת-ים. המשיב צורף לקבוצת הוואטסאפ בשם "הפגנה 19:00 טיילת בת-ים", שקראה לפגיעה בעסקים של ערבים בבתי-ים. בתגובה להודעה שקראה להתקהלות בטיילת בבתי-ים, המשיב שלח הודעה קולית שתוכנה "יימח שמם וזכרם ישמעאלים מסריחים". בהמשך, שלחו חברי הקבוצה הודעות אלימות נוספות, והמשיב שלח

הודעה קולית נוספת שתוכנה "חבר'ה אל צ'אפו זה עסק ערבי אחושרמוטה... ערבים עובדים שם וזה עסק ערבי חבר'ה אל צ'אפו".

4. בשעה 20:00 בקירוב הגיע המשיב יחד עם עשרות אנשים שזהותם אינה ידועה, אל רחוב בן גוריון בבת ים (להלן: "הטיילת"), במטרה לפגוע בבתי עסק השייכים לאזרחים ערבים בשל מוצאם (להלן: "הפורעים"). הפורעים פגעו יחד בעסקים המצויים בבעלות אזרחים ערבים, ביניהם המסעדה "שווארמה סהרה" (להלן: "המסעדה"), שאותה בזזו והשחיתו. בסמוך לשעה 21:15 שלח המשיב הודעה קולית בקבוצת הווטסאפ שתוכנה "אם כבר התחלנו, לא צריך לפחד לסיים את זה". בסמוך לשעה 21:20 החלו הפורעים להיאסף אל מול המסעדה. המשיב עלה על דלפק המסעדה ופירק נורות תאורה וניפץ אותן. לאחר שהפורעים עזבו את המקום, המשיב נכנס למסעדה הפרוצה ונטל כמות גדולה של פחיות ובקבוקי שתייה, והצטרף לפורעים וחילק להם את הפחיות והבקבוקים.

5. לאחר מספר דקות, הפורעים צעדו בשנית לכיוון המסעדה, ושבזו לזרוק בקבוקים לעברה. הפורעים במעשיהם גרמו נזק רב למסעדה – ניפצו חלונות, שברו כיסאות, הטיחו את ציוד המסעדה על הרצפה ועוד.

6. בסמוך לשעה 21:36, הגיע נפגע העבירה למקום ונעצר עם רכבו בפקק תנועה. אחד הפורעים, ניגש אל נפגע העבירה ושאל אותו האם הינו ערבי. נפגע העבירה השיב בחיוב, ובתגובה הוטח לעברו אגרוף, ממנו הצליח לחמוק, והתוקף צעק "הנה הערבי, הנה ערבי". משחש בסכנה, נפגע העבירה ניסה לברוח מהפורעים באמצעות נסיעה לאחור והתנגש ברכב שעמד מאחוריו בעת שעשרות פורעים רודפים אחריו וצועקים "ערבי, ערבי". מיד לאחר מכן, ניסה נפגע העבירה לברוח באמצעות נסיעה מהירה קדימה, אך התנגש ברכב נוסף ולא הייתה לו דרך מילוט כאשר הפורעים ממשיכים לרדוף אחריו.

7. בהמשך לאמור, המשיב תקף את נפגע העבירה בצוותא עם עשרות אחרים, בכך שהוציאו אותו מרכבו, חשמלו אותו בשוקר, הפילו אותו לרצפה והכו אותו באגרופים, בבעיטות ובאלה טלסקופיות. כאשר ניסה נפגע העבירה לקום, הפילו אותו שוב והמשיכו להכותו בעוצמה באגרופים, במקלות, באלות טלסקופיות ובבעיטות, ואף הטיחו בפניו קורקינט חשמלי. המשיב, תקף את נפגע העבירה בכ-10 מכות אגרוף בפניו, בעודו שוכב על הקרקע, ובעט בצווארו בעוצמה בכוונה לגרום למותו. עוברי אורח הפסיקו את תקיפת נפגע העבירה, כאשר הגנו עליו והרחיקו את התוקפים, ונפגע העבירה נותר שרוע על הקרקע חבול קשות. המשיב, שהתרחק יחד עם התוקפים מהמקום, חזר והמשיך לתקוף את נפגע העבירה בכך שבעט בראשו וזרק על פניו בקבוק בכוונה לגרום למותו, עד שהורחק בכוח שוב על ידי אחד הנוכחים.

8. במקביל למעשה התקיפה, המשיב יחד עם פורעים נוספים, פגעו ברכבו של נפגע העבירה וגרמו לו נזק רב בכך שהיכו ברכב באלות ובבעיטות, זרקו חפצים ואופניים על הרכוש, ניפצו את שמשות הרכב, שברו את המראות וניסו לעקור את הדלתות, ואף גנבו רכוש מהרכב. המשיב הטיח ברכב חפץ וחבט בו.

9. כתוצאה ממעשי המשיב והתוקפים, נגרמו לנפגע העבירה חבלות חמורות בגופו, שברי ריסוק באף, שברים בארובות העין, שברים בשיניים, חתכים עמוקים בפנים ובראש, שטפי דם בפנים ובראש, חבלות וחתך בחזה אשר יצרו חזה אוויר ונגרמה לו בצקת בגרון.

... העתק כתב האישום המתוקן מצורף ומסומן "א".

10. ביום 20.9.2023 הורשע המשיב, לאחר ניהול הוכחות, בכל העבירות שיוחסו לו בכתב האישום: מעשה טרור של ניסיון רצח, לפי סעיף 305(1) לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין"); חבלה בצירוף סעיף 37(א) לחוק המאבק בטרור, תשע"ו-2016 (להלן: "חוק המאבק בטרור"); חבלה במזיד ברכב ממניע גזעני, לפי סעיף 413 לחוק העונשין; גניבה ממניע גזעני, לפי סעיף 384 בצירוף סעיף 144 לחוק העונשין; התפרעות שסופה נזק מתוך מניע גזעני, לפי סעיף 157 רישא בצירוף סעיף 144 לחוק העונשין.

11. בהכרעת הדין עמד בית המשפט קמא על סדר האירועים המצמרר שבו המון שטוף שנאה, במהלך מתואם ומתוכנן, התפרע, בזז ובסופו של יום אף התנפל על אדם תמים והלם בו באכזריות, ללא כל חמלה, רק משום שהוא "ערבי". למרבה האימה, צוין, כי האירוע אף תועד בזמן אמת ושודר בטלוויזיה – וכך נצרב ועורר פחד, זעזוע ואימה בתודעתם של ישראלים רבים נוספים.

12. במהלך המשפט טען המשיב, בין היתר, טענות הנוגעות לכשירותו לעמוד לדין ומצבו הנפשי והקוגניטיבי. נטען כי המשיב נגרר אחר אחרים וכי דלותו ותפקודו הקוגניטיבי מקהים את אשמו. בית המשפט המחוזי דחה טענות אלו בקבעו כי המשיב כשיר לעמוד לדין ואחראי למעשיו, וכי בניגוד לנטען בחוות הדעת שהוגשה מטעם ההגנה, לפיה יש לו פגיעה אורגנית ולקויות שונות ותפקודו הקוגניטיבי הוא ברמה של ילד כבן 9, הרי שמחקירותיו במשטרה ועדותו בבית המשפט עולה דווקא כי פעל מתוך כוונה והבנה ברורים של טיב מעשיו.

13. כמו כן, דחה בית המשפט את טענות המשיב לפיהן סבר כי נפגע העבירה הוא מחבל והתכוון לנטרלו, וכי הוא נגרר אחר אחרים, וקבע בין היתר כי "אירוע האלימות כנגד המתלונן לא אירע בתוך חלל ריק" (פס' 24 להכ"ד) וכי האווירה ברקע אירוע האלימות, מלמדת על כוונת המשתתפים בהתכנסות האלימה שהיא: פגיעה בערבים באשר הם. עוד הדגיש בית המשפט קמא כי המשיב נקט יוזמה באירועים וכי ממילא היגררות אחר מעשים פסולים של אחרים, לא תשמש הגנה במשפט ואינה פוטרת מאחריות פלילית.

14. נקבע, כי בעניינו של המשיב התקיים היסוד הנפשי הנדרש לעבירת ניסיון רצח, משהוכח כי המשיב היה בעל מודעות ורצון להמית את נפגע העבירה אך בשל היותו ערבי. זאת בהתבסס, בין היתר על שליחת המסרים האלימים בקבוצות הוואטסאפ על ידי המשיב; השתתפותו באירוע הוונדליזם והביזה; האווירה האלימה ברחוב שלרוחה פעל המשיב; התנהלותו של המשיב באירוע האלימות, ובכלל זה היקפה של התקיפה, עוצמתה, משכה והחזרתיות שבה; התפארות המשיב בתקיפה לאחר מעשה בקבוצות הוואטסאפ; והאינטראקציה של המשיב עם המשטרה לאחר האירוע:

"אני סבור שהתביעה עמדה בהוכחת היסוד הנפשי של כוונת הקטילה וזאת בהתחשב בראיות שהובאו בפני בית המשפט. ראשית, השתתפות הנאשם בקבוצות הוואטסאפ ושליחת המסרים ששלח בקבוצות, מעידים על מודעות ורצון לפגיעה בערבים. שנית, ההשתתפות של הנאשם באירוע הוונדליזם והביזה טרם אירוע האלימות מעידים כי נקט יוזמה ולא נגרר אחרי אחרים

בסתירה לגרסתו. שלישית, האווירה האלימה ברחוב שהנאשם חש ופעל לאורה ולרוחה רביעית, התנהלות הנאשם באירוע האלימות, היקף ומשך התקיפה, עוצמת התקיפה, החזרתיות שבמעשים מלמדת כי הנאשם ביקש להמית את המתלונן. חמישית, בניגוד לגרסת הנאשם כי כשהבין את טעותו הוא הצטער על כך, ניתן ללמוד מקבוצות הווסטאפ שהנאשם התפאר במעשיו וביקש להמשיך אותם, עת שלח תמונה של פציעת ידיו כתוצאה מהאלימות להוכיח את עוצמת הפגיעה שפגע. הנאשם אף ביקש לדעת היכן ממשיכים הפגיעות למחרת דבר שאינו מלמד על חרטה כלל. שישיית, האינטראקציה עם המשטרה לאחר האירוע אינם מעידים על חרטה, אלא על כך שהנאשם היה שלם עם מעשיו ואפילו המשיך לגדף ערבים. כלל הנתונים והראיות הללו מצביעות על הלך הרוח האמיתי של הנאשם ומבססים את כוונת הקטילה." (פס' 29 להכ"ד).

15. בית המשפט דחה את טענות ב"כ המשיב לטעות במצב הדברים והגנה עצמית, וקבע כי מעשיו של המשיב היו "התקפיים ולא הגנתיים". עוד נקבע כי מעשיו האלימים עולים כדי מעשה טרור נוכח המניע שהוכח, מטרת הפגיעה ותוצאותיה בפועל.

16. בשל האמור בהכרעת הדין המפורטת של בית המשפט קמא, הורשע המשיב בעבירות שתוארו לעיל.

... העתק הכרעת הדין רצ"ב ומסומן "ב".

17. ביום 18.12.23 נשמעו הטיעונים לעונש.

18. במסגרת הטיעונים לעונש, המערערת הגישה תסקיר נפגע עבירה ורשומות רפואיות בעניין מצבו. כן הוגש, עותק מרישומו הפלילי של המשיב ושני גזרי דין שניתנו בעניינו של המשיב לצורך עתירתה להפעלת מאסר על תנאי.

19. המערערת עמדה על המשמעויות הקשות של האירוע על נפגע העבירה, ותיארה את ההשלכות ההרסניות שהיו לתקיפה על גופו ונפשו: "נפגע העבירה נושא עמו את השלכות אותם אירועים בכל תו בגופו ולא פחות מכך בכל נים מנפשו. כבר עתה ייאמר כי תסקיר נפגע עבירה שהוגש בעניינו מתאר תמונת נזק נרחבת הנוגעת בכל תחום ותחום מחייו ומחיי משפחתו. מפאת צנעת הפרט לא נרחיב בתיאור הדברים, אך ניתן לומר בבירור כי חייו של סעיף נחלקים לשניים, חיים מלאים של איש משפחה מתפקד עם חלומות לעתיד עד לשעות הערב של 12.5.21 והחיים שאחרי ללא כל טעם לחיים, ובחוויה של כאב, התפרקות וטראומה". (פרוי' הטיעונים לעונש, בעמ' 321).

20. המערערת עמדה עוד בטיעוניה לעונש על הנסיבות החמורות של האירוע מושא כתב האישום, התכנון שקדם למעשיו של המשיב; חלקו בשלהוב ההמון בין היתר בהעברת מסרים אלימים ומסיתים בקבוצות הווסטאפ, אשר קראו לפגיעה בערבים ובבתי עסק השייכים להם; ומרכזיותו של המשיב באירועים, החל בוונדליזם והביזה, וכלה בתקיפה האלימה והאכזרית נגד נפגע העבירה. המערערת טענה כי המשיב היה מודע היטב למעשיו וכי היה ביכולתו להימנע מהם, והדגישה כי לא הפסיק בעצמו את התקיפה האלימה כלפי נפגע העבירה, אלא שהורחק פעמיים על ידי אזרחים שנכחו במקום. כמו כן, עמדה המערערת על החומרה שבמשך התקיפה וחידושה, לאחר שנפגע העבירה היה שרוע על הקרקע בחוסר אונים.

21. מלבד הנזק החמור שנגרם לנפגע העבירה, עמדה המערערת על הנזק שנגרם לנוכחים במקום שחזו במראה האלימים, וכן על הנזק שנגרם לציבור הערבי ולציבור כולו, בשים לב לעובדה שהאירוע שודר בשידור חי בטלוויזיה, וכי הסרטונים המתעדים אותו הופצו בתפוצה רחבה.

22. באשר לפוטנציאל הנזק הודגש כי אך בנס ובזכות התערבותם של אזרחים טובים, האירוע לא הסתיים במותו של נפגע העבירה.

23. בשים לב לנסיבות האמורות, ולחומרת העבירות הנוספות בהן הורשע המשיב, עתרה המערערת למתחם כולל שנע בין 22 ל-25 שנות מאסר בפועל.

24. ביחס למיקומו של המשיב בתוך המתחם עתרה המערערת למקם את המשיב במרכזו של המתחם, להפעלת התנאי שהיה תלוי ועומד נגדו במצטבר לעונש שיוטל עליו, להטלת פיצוי משמעותי לטובת נפגע העבירה ופיצוי נוסף עבור בעלי מסעדת סהרה ולמאסר מותנה. בהקשר זה צוין עברו הפלילי של המשיב המונה שתי הרשעות קודמות בעבירות אלימות ומאסר מותנה כמו גם התסקיר המצביע על רמת מסוכנות **גבוהה**, ועל מוטיבציה חיצונית בלבד לשיקום. מכל מקום, הודגש, כי ממילא יש ליתן משקל לשיקולים של גמול והרתעת הרבים ולבכר שיקולים אלו על פני שיקולים אישיים ושיקולי שיקום מקום שמדובר במעשי טרור שבוצעו ממניע גזעני.

25. מנגד, עתר ב"כ המשיב לקביעת מתחם הנע בין 7 ל-12 שנות מאסר, בטענה, בין היתר, שמדובר באירוע ספונטני והמשיב הביע צער וחרטה על מעשיו. ביחס לנסיבותיו האישיות, נטען כי למשיב הנמכה קוגניטיבית מסוימת שיש להתחשב בה, וכי כתוצאה ממנה התקשה להימנע ולשלוט במעשיו באופן שמקרב אותו לסייג לאחריות הפלילית. עוד נטען כי יש להתחשב בגילו הצעיר של המשיב, בנסיבות חייו הקשות ובפגיעה הצפויה בו ובאמו, כמו גם לקשיים הייחודיים שצפויים לו מכליאתו כאסיר ביטחוני. לבסוף, עתר ב"כ המשיב לעונש של 7 שנות מאסר, וביקש כי בית המשפט יתחשב ביכולותיו הדלות לעניין הפיצויים. בתום הדיון, פנה המשיב עצמו לבית המשפט ושב ואמר כי חשב שנפגע העבירה הוא מחבל שבא לפגוע בו, וציין כי לו רצה להרוג אותו היה מביא עימו סכין או "אבן לראש". משהסביר בית המשפט למשיב כי הכרעת הדין כבר ניתנה, המשיב אמר "ברור שהצטערתי כי הוא לא מחבל, בטח שאני מצטער. כל החיים שלי אני אצטער" (פר' הטיעונים לעונש, בעמ' 330-331).

... פרוטוקול דיון הטיעונים לעונש מיום 18.12.23 מצורף ומסומן "ג".

... העתק תסקיר נפגע העבירה מצורף (במעטפה) ומסומן "ד".

... העתק תסקיר המשיב מצורף (במעטפה) ומסומן "ה".

... העתק רישומו הפלילי של המשיב מצורף ומסומן "ו".

26. להשלמת התמונה יצוין כי כתב האישום המתוקן כלל נאשם נוסף (נאשם 2), אשר הודה והורשע בהסדר בעבירות של הסתה לאלימות לפי סעיף 144ד(א) לחוק העונשין, שתי עבירות של הסתה לגזענות לפי סעיף 144ב לחוק העונשין, התפרעות שסופה נזק מתוך מניע גזעני לפי סעיף 157 רישא יחד עם סעיף 144 לחוק העונשין, וחבלה במזיד ברכב ממניע גזעני, לפי סעיף 413א יחד עם סעיף 29 וסעיף 144 לחוק העונשין. עונשו הועמד על 12 חודשי מאסר בפועל ופיצוי לבעל המסעדה. ערעורה של המערערת על עונש זה לבית משפט נכבד זה התקבל, והעונש הוחמר ל-20 חודשי מאסר בפועל בע"פ 577/22 מדינת ישראל נ' להב נאוגרקר אוחנינה (נבו 06.03.2022) (להלן: "עניין אוחנינה"). יודגש, כי לשותף זה לא היה חלק במעשה הלינץ'.

בנוסף, הועמדו לדין בגין מעורבות באירועים מושא כתב האישום 11 מעורבים נוספים בעבירות שונות, כל אחד בהתאם לחלקו. דינם של שניים מהמעורבים, יעקב כהן (ת"פ (מחוזי ת"א) -15297-06-21) ושי שמחון (ת"פ (מחוזי ת"א) 15931-11-22) נגזר לאחר שהודו במסגרת הסדר טיעון. השניים הורשעו, בין היתר, בעבירה של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות לפי סעיפים 333 + 335(א2)) יחד עם סעיף 29 לחוק העונשין על מעורבותם בתקיפת נפגע העבירה - שלא כמעשה טרור - והוטלו עליהם עונשים של 15 חודשי מאסר ו- 24 חודשי מאסר, בהתאמה. עניינם של המעורבים הנוספים עוד מתנהל.

גזר הדין

27. בגזר הדין שניתן ביום 15.1.24 עמד בית המשפט על חומרתו הייחודית של האירוע מושא כתב האישום. הודגש כי תקיפה של אזרח ערבי ישראלי תמים על ידי המון מתפרע של יהודים רק משום היותו ערבי, ראויה לכל גינוי והוקעה ולענישה רצינית ומרתיעה. צוין, כי בית המשפט שם לנגד עיניו את הפגיעות הקשות שנגרמו לנפגע העבירה, הן פיזית והן נפשית, ואת העובדה שהאירוע שינה את חייו מקצה לקצה בכל מישור וכי אף צפויות לו, למרבה הצער, השלכות ארוכות טווח.

28. בית המשפט דחה את טענות המשיב כי מצבו הקוגניטיבי והנפשי עולה כדי "קרבה לסייג". נקבע כי המשיב היה מודע למעשיו והבין את הפסול בהם ועל כן לא מתקיימים התנאים המצדיקים התחשבות בנתונים הקשורים לדלותו הנטענת ומצבו הקוגניטיבי בקביעת המתחם, אלא בקביעת עונשו בתוך המתחם בלבד.

29. עוד הודגש, כי אין בעובדה שהמשיב פעל כחלק מחבורה, כדי להפחית מאשמו וצוין חלקו הדומיננטי של המשיב בתקיפה של המון משולהב נגד אדם אחד, שהמשיכה גם כאשר נפגע העבירה שכב על הקרקע ללא תנועה ומתבוסס בדמו: "הנאשם נותן את הדין על מעשיו, על כך שחבט במתלונן שוב ושוב, באכזריות רבה ביודעו שהמתלונן כבר הוכה קשות בידי אחרים. הנאשם אפילו שב והכה את המתלונן בעת שהלה כבר היה שכוב על הרצפה חסר תזוזה ומתבוסס בדמו." (פס' 28 לגזר הדין).

30. לזכותו של המשיב נקבע בגזר הדין שעל אף שחלק מהתוקפים השתמשו באמצעים תקיפה אחרים, הוא השתמש בגפיו בלבד וכי אף יש ליתן משקל לכך שמדובר בניסיון רצח לא מתוכנן, לכאורה, שאין להשוותו למקרה שאדם מגיע לבצע פיגוע טרור בכוונה תחילה.

31. בגזר הדין סקר בית המשפט את כתבי האישום שהוגשו נגד מעורבים נוספים בפרשה והתייחס לפסיקה שהוגשה על ידי הצדדים בפרשות אחרות, ובפרט לעניין עבאס.

32. ביחס למעורבים הנוספים בפרשה, צוין כי ההליכים נגד מרביתם עדיין מתנהלים וכי יוחסו להם עבירות שונות בהתאם לחלקם. בית המשפט עמד על כך שבעניינם של יעקב כהן ושי שמחון, שעניינם הסתיים כמפורט לעיל, אמנם הורשעו השניים בעבירות קלות יותר מאלה שבביצוען הורשע המשיב ואף לא יוחסה להם עבירה במסגרת חוק המאבק בטרור, אך אלו היו מעורבים באופן בלתי מבוטל באירוע כולו לרבות באלימות כלפי נפגע העבירה, ועל כן, העונש שנגזר עליהם יילקח בחשבון לשם שמירה על איזון ומדרג בין המעורבים האחרים בפרשה.

33. בהתייחסו לפסיקה שהוגשה מטעם הצדדים לעניין העונש, מצא בית המשפט את עניין עבאס הכי קרוב בנסיבותיו לעניינו, שכן במרבית פסקי הדין שהוגשו על ידי הצדדים הושווה עניינו של המשיב עם מפגעים אשר יצאו חמושים מביתם בכוונה לפגוע באדם מתוך מניע גזעני. לצד זה, נקבע כי המקרה בעניין עבאס חמור בנסיבותיו משום שבעניין עבאס הכה הנאשם את נפגע העבירה באמצעות מוט עץ של רגל שולחן, ואילו המשיב בעניינו השתמש בגפיו בלבד. כמו כן, קבע בית המשפט כי הנזק שנגרם לנפגע העבירה בעניין עבאס היה חמור יותר, לכאורה, שכן נפגע העבירה במקרה עבאס נותר נכה פיזית ונעזר בהליכון.

34. לטענות המשיב ביחס לשיקום וחרטה לא ניתן משקל רב, זאת נוכח התרשמות שירות המבחן כי המוטיבציה של המשיב חיזונית וכי זמן קצר לאחר הכרעת הדין, חדל המשיב מהטיפול.

35. בשים לב לאמור, ותוך מתן משקל לכך שהמשיב ביצע בנוסף לניסיון הרצח גם עבירות נלוות, קבע בית המשפט קמא מתחם ענישה הנע בין 11 ל-18 שנות מאסר, מיקם את עונשו של המשיב בשליש התחתון וגזר על המשיב את העונשים הבאים:

א. 12.5 שנות מאסר בפועל, בניכוי ימי מעצרו.

ב. הפעלה במצטבר של מאסר על תנאי בין חודשיים שהוטל על המשיב בת"פ 14398-02-16.

ג. מאסר לתקופה של 18 חודשים, על תנאי למשך 3 שנים מיום שחרורו, והתנאי הוא כי המשיב לא יעבור עבירת אלימות מסוג פשע.

ד. מאסר לתקופה של 6 חודשים על תנאי למשך 3 שנים מיום שחרורו, והתנאי הוא כי המשיב לא יעבור עבירות של חבלה במזיד לרכב, גניבה והתפרעות שסופה נזק.

ה. פיצוי על סך 100,000 ₪ לנפגע העבירה.

ו. פיצוי על סך 3,000 ₪ לבעלי מסעדת שווארמה סהרה.

... העתק גזר הדין מצ"ב ומסומן "ט".

מכאן הערעור.

נימוקי הערעור

36. עניינו בערב אחד, בעיצומה של מערכה צבאית במבצע "שומר חומות", שבו פרק המשיב יחד עם המון מוסת כל עול ומוסר. המשיב היה מעורב במעשי טרור של התפרעות, ביזה, ובסופו של יום, נטל גם חלק עיקרי בלינץ' אכזרי כלפי אזרח תמים, וניסה לרוצחו רק משום שהוא ערבי. כל זאת בעת שמדינת ישראל בעיצומה של מערכה צבאית ובזמן שמתחולל גל תקיפות אלימות על רקע לאומני בין אזרחים יהודים וערבים ברחבי הארץ.

37. המשיב היה כוח דומיננטי באירועים החמורים הללו. על פי הכרעת הדין המשיב היה גורם מסית ועיקרי - מיוצרי האווירה האלימה במסגרת ההתפרעות, מי שנטל חלק פעיל באלימות כלפי עסקים בבעלות ערבים ויזם בעצמו פעילות אלימה. באירוע הלינץ', שיאו של אותו ערב מחריד, זרק המשיב אבן גדולה ודברים נוספים על רכבו של נפגע העבירה בעודו בפנים, תקף אותו ב-10 מכות אגרוף

בראשו, תוך שהנוכחים מסביבו צועקים "מספיק, מספיק אתם הורגים אותי", ואף חוזר לתקוף, לאחר שהורחק בידי אחרים, ובעט בנפגע העבירה באזור הצוואר/הראש כאשר הלה שוכב על גבו יורק דם, ולא הפסיק עד שהורחק שוב מהמקום. וכך באה לידי ביטוי חומרת הדברים בחוות דעתה של אב"ד, השופטת ג' רביד: "האירוע שעליו נסוב כתב האישום הוא אירוע קשה, מדיר שינה. אירוע שנאה אלים שבמהלכו אזרח ערבי ישראל אשר נקלע בנסיבות תמימות לאזור הטיילת בבת ים, מצא עצמו נאלץ להילחם על חייו למול המון זועם של אנשים שתקפו אותו באכזריות, אך ורק משום היותו ערבי... הביטוי שעבר כחוט השני בדברי עדי התביעה היה "ליניץ". היה ברור להם שלנגד עיניהם מתבצעת פעולה אלימה מצד המון אשר מבקש לעשות שפטים במתלונן עד מוות. העדים חשו שהם צופים באירוע שעלול להסתיים במות אדם...". [...] "הנאשם היכה את המתלונן באכזריות רבה, בחמת זעם ממש. כפי שצוטט קודם, העדים הדגישו את הדומיננטיות של הנאשם לאורך כל הדרך. מכותיו של הנאשם לא באו בחלל ריק והן הצטרפו למכות של אחרים. לעובדה זו משמעות שכן לא זו בלבד שהנאשם הכה את המתלונן במו ידיו בעוצמה רבה וללא רחמים, אלא שהוא היה מודע למכות הקשות שהונחתו על המתלונן גם בידי אחרים. מצבו הקשה של המתלונן לא מנע מהנאשם להמשיך במכותיו, ואפילו ללכת ולחזור כדי להמשיך במלאכה. הנאשם המשיך והכה את המתלונן למרות ששמע מאנשים במקום "אתם הורגים אותי" (עמ' 43 להכ"ד) [ההדגשות אינן במקור].

38. העולה מתיאור זה הוא, כי אלמלא התערבותם של אזרחים שומרי חוק, עלול היה נפגע העבירה למצוא את מותו באותה תקיפה אכזרית וחסרת רחמים, שזו היתה מטרתה.

39. המערערת תטען כי מעשים מעין אלו, מעשי טרור המטילים אימה ופחד, הכוללים ניסיון להמית אדם, על רקע גזעני ובעת משבר ומערכה צבאית, הם מין החמורים שבדין. במציאות הישראלית מעשי טרור המבוצעים על רקע גזעני מביאים להעמקת האיבה בין הקבוצות השונות, לכרסום ביסודות החיים המשותפים ויש בהם משום ערעור על סדרי המשטר הדמוקרטי (ע"פ 8469/99 אביגדור אסקין נ' מדינת ישראל, נה(2) 65(2001) (להלן: "עניין אסקין"). המערערת תטען כי העונש אשר הוטל על המשיב אין בו ביטוי לעוצמת הגילוי האנטי חברתי שבמעשיו של המערער, ובפרט לחומרת העבירות בהן הורשע, אכזריותו, נסיבות ביצועו, העיתוי, הנזק והמניע לביצועו. בגזר הדין אף לא ניתן ביטוי מספיק לאירועים החמורים שקדמו לאירוע הליניץ – לחלקו של המשיב בשלהוב ההמון ולחומרתה של ההתפרעות האלימה, אשר כללה גם ביזה מכוערת.

40. המערערת תוסיף ותטען, כי זה מכבר נקבע, כי בין אם מדובר בקורבן יהודי ובין אם מדובר בקורבן ערבי – מעשים מעין אלו הם מן החמורים שישנם ויש להוקיעם מכל וכל (עניין אוחנינה, אשר עוסק באחד המעורבים בפרשה); ע"פ 7388/20 עמירם בן אוליאל נ' מדינת ישראל (נבו 01.09.2022) (להלן: "עניין אוליאלי"). במציאות החיים במדינת ישראל, בפרט בעת מערכה צבאית נגד אויב מחוץ, ביצוע עבירות על רקע אידיאולוגי פוגע במרקם החיים המשותפים העדין והשברירי, מעמיק את האיבה בין הקבוצות השונות ומערער על סדרי המשטר הדמוקרטי, ללא כל הבדל אם נועדו לפגוע בבני דת כזו או אחרת (ר' לדוג' עניין אסקין; עניין אוליאל). מעשים כאלו "עלולים להגביר מתח וללבות שנאה בין קבוצות שונות באוכלוסייה. הם זורעים פחד וחוסר בטחון בקרב הציבור, ופוגעים בערכים של סובלנות, שוויון ודו-קיום. המעשים פוגעים ברקמה העדינה של החיים במשותף במדינה", ונקבע כי "ראוי אפוא שמתחם הענישה, ועונשם של המשיבים בתוכו, ייתן ביטוי

גם לפגיעה המשמעותית בערכים חברתיים אלה. " (ע"פ 5794/15 מדינת ישראל נ' שלמה טויטו, פס' 14 (נבו 31.01.2016) (להלן: "עניין טויטו"; עוד ראה ע"פ 3981/14 פלוני נ' מדינת ישראל (נבו 03.08.2014) (להלן: "עניין פלוני"); ע"פ 5469/13 פלוני נ' מדינת ישראל (נבו 13.04.2014)).

41. המערערת תטען, כי המדובר במעשים שסותרים ומנוגדים לכל ערכי המוסר והתרבות היהודית, המחנכת לסבלנות ולסובלנות. שנאת בני דתות אחרות, כמו גם גזענות לשמה, אינה מדרכה של היהדות, ולפיכך נקבע - פעם אחר פעם - כי בית המשפט לא יגלה כל סבלנות לפרועי חוק, תהא דתם אשר תהא; וביתר שאת, כאשר העבירות מבוצעות על רקע מניע אידיאולוגי-גזעני אשר יש לבערו מקרבנו. ראה, בעניין אוליאל:

" משחר ילדותו, משנן כל ילד בארץ הזו את עשרת הדברות, ובכלל זה את הדיבר השישי "לא תרצח" האוסר בתכלית האיסור ליטול חיינו של אחר. על כך יש להוסיף, את שנכתב במסכת אבות "חביב אדם שנברא בצלם" (משנה, אבות ג, יד), שנאמר "כי בצלם אלוהים עשה את האדם" (בראשית, א, כז).

מעשים נוראים כפי שביצע המערער, פוגעים גם במרקם החיים המשותפים, אשר הוא ממילא עדין ושברירי. הבעתי לא אחת את דעתי שיש להעניש בחומרה רבה את המבצעים עבירות הפוגעות במרקם חיים זה, וזאת ללא כל הבדל אם הם בני דת כזו או אחרת (ראו: ע"פ 4585/22 מדינת ישראל נ' ערדאת [פורסם בנבו] [25.7.2022]; ע"פ 577/22 מדינת ישראל נ' אוחנינה [פורסם בנבו] [6.3.2022]; ע"פ 159/22 מדינת ישראל נ' אבו תאיה [פורסם בנבו] [2.3.2022]).

ראוי שהדברים יאמרו בצורה ברורה ונרחצת: ידעו הכול כי בתי משפט לא יגלו כל סבלנות לפרועי חוק, תהא דתם אשר תהא; וביתר שאת, כאשר העבירות מבוצעות על רקע מניע אידיאולוגי-גזעני.

42. המערערת תפנה לכך, שהפגיעה החברתית הנרחבת והחומרה היתרה והייחודית הנובעת מביצוע עבירות אלימות על רקע אידיאולוגי, לא כל שכן מעשי טרור, קיבלה ביטוי בפסקי דין רבים של בית משפט נכבד זה. כך, נקבע כי מדובר במעשים "בזויים בהיבט המוסרי" (עניין פלוני, בפס' 9 (3.8.14)); אשר "עלולים להגביר מתח וללבנות שנאה בין קבוצות שונות באוכלוסייה", "זורעים פחד וחוסר בטחון בקרב הציבור, ופוגעים בערכים של סובלנות, שוויון ודו-קיום", ואשר "פוגעים ברקמה העדינה של החיים במשותף במדינה" (עניין טויטו בפס' 14 לפסק דינו של כב' השופט צ' זילברטל (31.1.16)); מעשים שטמון בהם פוטנציאל של נפיצות, במובן הדומה לעבירת ההצתה ש"תחילתה ברורה וסופה סימן שאלה מטריד" (בש"פ 5959/14 אדיב אסרף נ' מדינת ישראל, בפס' 4 (21.9.14)); עבירות ה"מסכנות את מרקם החיים בחברה דמוקרטית" (רע"פ 5024/14 אלמקיס נ' מדינת ישראל, בפס' 10 (28.7.15)); ואף "חותרות תחת עצם מהותנו, הן כמדינת חוק הן כמדינה יהודית ודמוקרטית" (ע"פ 5469/13 פלוני נ' מדינת ישראל, בפס' יז (13.4.14)).

43. המערערת תטען, כי לאירועי לינץ' מהסוג שלפנינו חומרה ייחודית ויתרה הטמונה גם בדינמיקה של ההמון המוסת, שעה שכל מעשה של כל אדם בודד מוסיף ומשלהב את ההמון שסביבו, וכאשר הצטברות המעשים יוצרת נחשול של אלימות והרס. בתקופה זו בה הארץ בערה, ובה האווירה ברחוב היתה מסיתה ומלהיטה, כל מעשה התפרעות ואלימות - נגד גוף או נגד רכוש, הוסיף "שמן למדורה" והזין את מעשי ההתפרעות והאלימות הבאים. המשיב הראה במעשיו כי הוא מסית ומסוכן, ושם עצמו במעגל האלים ביותר של אותה התלקחות - באופן אכזרי וחסר חמלה.

זאת ועוד. המערערת תטען, כי העיתוי הרגיש של ביצוע העבירות, בתקופה שהתאפיינה במעשי

אלימות והתפרעות על רקע לאומני וגזעני, כמתואר בכתב האישום המתוקן, לא קיבל ביטוי דיו בגזר הדין לעמדת המערערת. לא דומה ביצוע מעשה אלימות ממניע לאומני-אידיאולוגי במצב רגילה, לביצוע המעשה במצב שבו "השטח תוסס", והיה מקום ליתן לכך משקל משמעותי.

44. המערערת תוסיף ותטען, כי בנסיבות העניין ראוי היה למצות את הדין עם המשיב על מנת לתת ביטוי לחומרה הקיצונית של מעשיו, ולהחמרת הענישה ביחס למעשי טרור, הקבועה בסעיף 37 לחוק המאבק בטרור, ואשר מתחייבת אף מפסיקתו העקבית של בית המשפט הנכבד, שהנחה שלא להוסיף ולפעול לפי מדיניות הענישה שנהגה עובר לכניסתו של חוק המאבק בטרור לתוקף, ושלא להותיר את הוראות החוק בבחינת "משפט עלי ספר".

45. על החשיבות שביישום מצוות המחוקק על החמרת הענישה ועל עליית מדרגה במאבק בטרור במישור המשפט הפלילי עמד בית המשפט הנכבד כך :

"ביום 23.6.2016, פורסם ברשומות חוק המאבק בטרור – תוצרה הסופי של מלאכת חקיקה שנמשכה כעשור (ראו: נעמה פויכטונגר "חוק המאבק בטרור, התשע"ו-2016 – כאבי גדילה" שורשים במשפט 911 (2020)). החוק נועד להרחיב ולחדד את ארגז הכלים של רשויות החוק במלחמת החורמה שמנהלת מדינת ישראל נגד תופעת הטרור, על מורכבותה ופניה הרבות והמסוכנות. יחד עם הכלים השונים שנוספו לארגז, ביקש המחוקק להתוות מדיניות ענישה מחמירה בעבירות טרור. לצד עבירות חדשות שנקבעו, נקבעה בסעיף 37 לחוק הוראת החמרה כללית, לפיה "העובר עבירה שהיא מעשה טרור [...] דינו – כפל העונש הקבוע לאותה עבירה אך לא יותר מ-25 שנים" (למעט מקרים חריגים המפורטים בסעיף). התפיסה שביסוד החמרת הענישה, היא שהיותה של עבירה מסוימת 'מעשה טרור' כהגדרתו בחוק, הריהי "נסיבה מחמירה אינהרנטית"; יחודן של עבירות אלו מצדיק "הדגשה מיוחדת הן של תכלית ההרתעה בענישה, והן של עיקרון הגמול" (ראו: דברי הסבר להצעת חוק המאבק בטרור, התשע"ה-2015, ה"ח הממשלה 1066, 1104).

הנה כי כן, המחוקק הורה על החמרת הענישה ועל עליית מדרגה במאבק בטרור במישור המשפט הפלילי. ואם זוהי מצוות המחוקק, הרי שתפקידו של בית המשפט – ליישמה. לא נוכל אפוא להנחות את עצמנו עוד לפי מדיניות הענישה שנהגה עובר לכניסתו של חוק המאבק בטרור לתוקף, ולהותיר את הוראות החוק בבחינת משפט עלי ספר, 'הלכה ואין מורין כן' (ראו גם: ע"פ 1382/19 אבו ח'דיר נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (22.01.2020))" (ע"פ 1466/20 מדינת ישראל נ' פלוני, בפס' 11-12 (22.7.20)) (ההדגשות אינן במקור).

46. המערערת תטען כי עונש המקסימום הקבוע לצד עבירת נסיון הרצח בה הורשע המשיב (לצד עבירות חמורות נוספות), 25 שנות מאסר על מעשה טרור של נסיון רצח, בנוסף לעבירות הנוספות, מבטא את עמדתו הערכית של המחוקק ביחס לחומרת העבירות ומחייב ענישה מחמירה מזו שנגזרה על המשיב. לטעמה של המערערת, כשעסקינן באחד האירועים החמורים ביותר בתקופה המדוברת, הטלת מחצית העונש המירבי, כפי שהוטל על המשיב, אינה עולה בקנה אחד עם עמדה זו.

47. המערערת תטען עוד, כי בגזירת העונש לא ניתן משקל מספיק לפגיעה החמורה בנפגע העבירה כתוצאה מאירוע הלינץ' – עניין העולה גם מהאבחנה השגויה, לטענת המערערת, שערך בית המשפט

הנכבד קמא בין עניין עבאס לעניינינו - השוואה אשר לגביה תרחיב המערערת בהמשך. מתסקיר נפגע העבירה עולים נזקים נפשיים וגופניים קשים והשלכות הרסניות בכל תחומי חייו של נפגע העבירה ומשפחתו. מצבו הקשה במועד התקיפה ניכר מתמונות וסרטונים וממסמכים רפואיים שהוגשו במשפט, שכלל פגיעות פיזיות המשליכות עד ליום זה על תפקודו היומיומי. אך יותר מכל עולה כי הפוגרום שעבר חבל בנפשו באופן עמוק וקשה ושינה את חייו, וחיי הקרובים לו, ללא היכר. מאיש משפחה מתפקד, אב העוסק ברווחת משפחתו, הפך לצל של עצמו - לאדם חרד ומוגבל החי בפחד יומיומי, מתקשה לבצע פעולות בסיסיות וחסר יכולת לכלכל את משפחתו - דבר שהביא להשלכות מיידיות על בטחונו ועל רווחתה של המשפחה. מאז האירוע מתמודד נפגע העבירה עם תחושות קשות של השפלה, ייאוש וכאב נפשי בלתי נסבל, **עד כדי ניסיון לפגוע בעצמו**, ובמצבו הנוכחי זקוק לליווי, טיפול ושיקום בכל תחומי החיים.

48. אירועים חמורים אלו נצרבו לא רק בנפשו ובגופו של נפגע העבירה ובני משפחתו אלא בתודעה הישראלית כולה, ונטעו חרדה ופחד בלב רבים אשר צפו באירועים אשר תועדו, למרבה האימה, בשידור ישיר בטלוויזיה. כך, נחרט אירוע זה, בלב רבים, כאחד האירועים החמורים ביותר בעת שומר חומות, אשר איימו על המדינה לא פחות מאיום הטילים מבחוץ.

49. המערערת תטען, כי שגה בית משפט כאשר נתן משקל לכך שדובר לכאורה באירוע "ספונטני", שבו המשיב לא הגיע בכוונת מכוון לבצע רצח (ראה, פס' 28 לגז"ד). אולם המערערת תטען כי מהכרעת הדין עלה בבירור שהמשיב הגיע באופן מכוון לטיילת בבת ים על מנת לקחת חלק בהתפרעות אלימה – ללא מעצור או סייג - שכל מטרתה הייתה לפגוע בציבור הערבי, באשר הוא. כפי שנקבע בהכרעת הדין **"עדי התביעה שהעידו בבית המשפט טענו מפורשות כי האנשים בטיילת חיפשו ערבי כדי לבצע בו את זממם"** (פס' 25 להכ"ד). המשיב פרסם מסרים אלימים המעידים על כוונותיו ורצונו לפגוע בערבים, במסגרת קבוצות הווטסאפ שהוקמו לצורך התארגנות ההתפרעות, לרבות פרסום הודעות קוליות שנועדו לשלהב ולהסית את חברי הקבוצה לפגוע בעסקים שהוא סבר ששייכים לערבים. כמו כן, נקבע כי הלך הרוח של המשיב באירוע היה של אדם המבקש לפגוע בערבים וכי אף לקח חלק ביצירת האווירה האלימה (פס' 24-25 להכ"ד). מכאן שדובר במעשה מתוכנן לפגוע בערבי – והקביעה בדבר ספונטאניות המעשים, שיש בה אלמנט מקל עם המבצע, שגויה מן היסוד.

50. על כוונת המשיב לפגוע פגיעה ממשית ניתן ללמוד גם מעצם מעשיו האלימים, בכך שהכה את נפגע העבירה פעמים רבות, גם כאשר הלה היה שרוע על הרצפה ושותת דם, ואף חזר, לאחר שהורחק על ידי הנוכחים במקום, והמשיך להכות את נפגע העבירה, עד שהורחק בשנית. המשיב אמנם לא הצטייד בנשק מראש אך חבר להמון מוסת, חסר מעצורים, שלחלקו היו כלי תקיפה בהם נעשה שימוש. אכן לפעולות שמבצע מפגע יחידי חמוש ישנם היבטים ייחודיים של חומרה, אך כך גם ללינץ' המבוצע על ידי המון מוסת אשר פגיעתו קשה לא פחות – ויש בו כדי להטיל אימה ולזרוע בהלה ופחד, וכדי לכרסם ביסודות המשטר והקיום המשותף.

51. כפי שפורט לעיל, הודות לפעולתם של אחרים נפגע העבירה נותר בחיים, אך אילו היה מצליח המשיב לבצע את זממו ולהכות את נפגע העבירה עד מוות, היה זה רצח אשר בוצע "בנסיבות מחמירות" – בהן "מניע של גזענות", "מעשה טרור" ו"אכזריות מיוחדת". שגה אם כן, בית המשפט קמא הנכבד, כאשר נתן משקל יתר ליסוד התכנון דווקא, ומנגד לא נתן משקל כלשהו למקריות בה תוצאת המעשה כללה "רק" חבלה חמורה ולא מוות.

52. המערערת תוסיף ותציין כי עניינו של המשיב חמור מזה של מעורבים האחרים בפרשה. מהכרעת הדין עולה כי המשיב בלט במעורבותו באירוע. המשיב, כאמור, הכה את נפגע העבירה בכ-10 מכות אגרוף, בעט בצווארו ובראשו, וגם לאחר שהורחק מהמקום – שב על מנת להמשיך בתקיפה האכזרית, והמשיך להכות את נפגע העבירה שהיה שרוע על הרצפה וללא יכולת להגן על עצמו. תפקידו המרכזי באירוע נלמד בעיקר מהסרטונים המצמררים המתעדים את התקיפה אלימה, אשר לא השאירו ספק ביחס לחלקו של המשיב, שבלט בלבוש מדים של שליחי "וולט", ונראה תוקף את נפגע העבירה בברוטליות, וללא הפסקה. חלקו המרכזי נלמד גם מעדויות העדים בהליך, אשר תיארו כי המשיב "בלט שם, הוא הרג אותו במכות וניסה לנפץ לו בקבוק על ראש, בעט לו בראש, כאילו הוא ממש בלט שם, הוא פשוט הרביץ לו" (עמ' 89 לפרוטוקול מיום 22.6.22, שורות 20-21, פס' 56 להכ"ד). עובדות אלו הן שעמדו מאחורי הרשעת המשיב בעבירה של מעשה טרור של ניסיון לרצח, בשונה מאחרים אשר הורשעו בעבירות שחומרתן, רבה ככל שתהיה, פחותה מזו שהורשע בה המשיב.

53. המערערת תטען, כי למול כל האמור עומד המשיב, אשר נסיבותיו האישיות אינן מצדיקות התחשבות מיוחדת בנסיבות העניין, להיפך. למשיב עבר פלילי בעבירות אלימות, הכולל מאסר מותנה שהיה תלוי ועומד נגדו. בניהול ההליך ואף בטיעונים לעונש, נאחז המשיב בטענתו – **שנדחתה** – כי לא ידע שמדובר באזרח תמים שנקלע למקום וכי חשב שהוא מנטרל מחבל, וכל זאת, למרות שלא היתה כל אינדיקציה להתנהגות פסולה מצדו של נפגע העבירה, וחרף ראיות ברורות לכך שהמשיב הגיע למקום בכוונה להתעמת עם ערבים באשר הם ערבים. ויודגש, כי בעבירות המבוצעות על רקע גזעני – שיקולי ענישה אחרים, לרבות נסיבות אישיות ושיקולי שיקום, נדחים מפני שיקולי ההגנה על שלום הציבור ויש לנקוט במדיניות ענישה מחמירה בעניינם של נאשמים בעבירות אלו (ר' לדוגמה עניין אוחנינה; ע"פ 3793/18 פלוני נ' מדינת ישראל (נבו 03.05.2020); ע"פ 901/22 מדינת ישראל נ' מוחמד אסוד (נבו 24.02.2022))

54. המערערת תטען עוד, כי שגה בית המשפט קמא הנכבד כאשר קבע כי עניינו של עבאס חמור יותר מענייננו. המשיבה תטען, כפי שיפורט להלן, כי לכל הפחות מדובר בחומרה שקולה בשני המקרים. כזכור, בעניין עבאס ערערה המערערת על עונש חמור באופן משמעותי של 17 שנות מאסר בפועל וטענה - כבענייננו - כי יש למצות את הדין עם מי שמצויים במעגל הפנימי והאכזרי של מעשה טרור של לינץ' באדם בשל מניע גזעני, בצוותא, בעת מלחמה מבחץ. ערעור המערערת תלוי ועומד בפני בית המשפט הנכבד.

55. המערערת תטען, כי מדובר בשניים מהאירועים החמורים ביותר מתקופת "שומר חומות". בשני המקרים דובר בהמון מוסת שתקף יחיד על רקע לאומני ממניע גזעני- זה יהודי וזה ערבי. בשני האירועים דובר במעשים שהרעידו את אמות הסיפים, ואשר הוסיפו חרדה ופחד לכלל אזרחי ישראל, בתקופה שבה התמודדה המדינה עם מערכה מבחץ. בית המשפט מיקד את האבחנה בין האירועים בטיב הנשק בו השתמש הנאשם בעבאס (מכה יחידה באמצעות מקל עץ מאולתר) לעומת ידיו החשופות של המשיב ורגליו, וקבע כי מדובר בנסיבה מקלה. עוד קבע כי הנזק שנגרם לנפגע העבירה בעניין עבאס חמור יותר, משום שנפגע העבירה שם נותר נכה. המערערת תטען כי ענייננו, לכל הפחות, חמור במידה דומה לזו של עניין עבאס.

56. כבעניין עבאס, המשיב היה במעגל הפנימי והמסוכן של הפורעים, ותקף באלימות קשה ואכזרית

את נפגע העבירה, וזאת אף אם לא עשה שימוש בכלי תקיפה נוספים מלבד אגרופיו - **שנותרו חבולים כתוצאה מעוצמת התקיפה** – ורגליו, שבעטו ללא רחם **בצווארו ובראשו** של נפגע העבירה. לא זו אלא שהמשיב המשיך במעשיו גם כשראה שאחרים תוקפים את נפגע העבירה בכלי תקיפה מסוכנים נוספים, והמשיך לתקוף את נפגע העבירה כשזה היה **שכוב, שותת דם וחסר אונים**. אף אם המשיב לא תקף את נפגע העבירה במו ידיו בכלי נשק קר, הוא בחר להשתתף בצוותא חדא עם אחרים בתקיפתו של נפגע העבירה, תוך שהוא מודע לכך שחלק מהם תוקפים את נפגע העבירה באמצעות חפצים שונים. משבחר המערער לעשות יד אחת עם יותר התוקפים, להצטרף לתקיפה זו, לעודד אותה ואף לשוב חדור מטרה לאחר שהורחק, אין **כל משמעות** לכך שהוא עצמו לא אחז בנשק קר בידיו שלו. האבחנה אם כן באשר לכלי התקיפה קיבלה, לטענת המערער, יתר משקל בנסיבות תיק זה בו המשיב, כדברי עדי הראיה שפורטו בהכרעת הדין, בלט במעורבותו ובאכזריות ו-"הרג" את נפגע העבירה במכות (עמ' 89 לפרוטוקול מיום 22.6.22, שורות 20-21, פס' 56 להכ"ד).

57. אף בסוגיית הנזק שנגרם לנפגע העבירה סבורה המערערת כי שגה בית המשפט קמא הנכבד, שכן תוצאות מעשי הפורעים בעניין עבאס ובענייננו היו **הרסניות** לנפגעי העבירה. בשני המקרים ניכר היה הנזק הפיזי הרב לצד הנזק הנפשי, והתפרקות של יסודות החיים שבאו לידי ביטוי גם בניסיונות של נפגעי העבירה לשים סוף לחייהם, ובפגיעות נלוות וניכרות גם בבני משפחה. בענייננו, הלינץ שעבר נפגע העבירה הביא להשלכות הרסניות גם כלפי רעייתו וילדיו, חמישה קטינים, אשר סמוכים על שולחנו.

58. המערערת תוסיף ותטען, כי בשונה מעניין עבאס, המשיב הוא בעל עבר פלילי בעבירות אלימות וכתב האישום מייחס לו מעורבות נוספת גם במעשי ביזה שקדמו לאירוע הלינץ'.

59. נוכח האמור, מבקשת המערערת כי בית המשפט יחמיר את עונשו של המשיב במידה ניכרת. לטענת המערערת, העונש שהוטל על המשיב לא מבטא את חומרת מעשיו של המשיב, את מכלול נסיבותיו של האירוע, לרבות המעשים החמורים שקדמו לאירוע הלינץ', את היעדר הרחמים והאכזריות שאפיינו את מעשי התקיפה החוזרים ונשנים של המשיב ואת הדומיננטיות שלו בתקיפת נפגע העבירה, ואת הנזקים מכמירי הלב, שהם נמשכים ולא מוצאים מזור, אשר עולים מתסקיר הקורבן. כמו כן תטען המערערת כי, העונש לא מבטא את החומרה היתרה הנובעת ממניעיו הלאומניים של המשיב ומכוונתו להמית אדם אך בשל היותו ערבי, כמו גם את הפגיעה הרחבה בציבור הערבי ובציבור כולו, דווקא בעתות משבר, כאשר מתערערת תחושת הביטחון מפנים ומחוץ, ובפרט, נוכח ההחמרה הנדרשת מכוחו של חוק המאבק בטרור ודבריו של בית המשפט הנכבד על המשמעות שיש ליתן לחוק זה בקביעת העונש ההולם.

היום, 22 פברואר, 2024

י"ג אדר א, תשפ"ד

רחל מטר

מנהלת המחלקה הפלילית

פרקליטות המדינה